

**Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan Kırallığı Hükümeti arasındaki
Hava Ulaştırma Anlaşmasının tasdikine dair Kanun**

(Resmî Gazete ile ilân : 31.XII.1959 - Sayı : 10395)

No.
7401

Kabul tarihi
23.XII.1959

MADDE 1. — 8 Şubat 1958 tarihinde Ankara'da imza edilmiş olan «Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Afganistan Kırallığı Hükümeti arasında Hava Ulaştırma Anlaşması» tasdik edilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde meriyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini icraya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

28 Aralık 1959

**TÜRKİYE CUMHURİYETİ HÜKÜMETİ İLE AFGANİSTAN KIRALLIĞI HÜKÜMETİ
ARASINDA HAVA ULAŞTIRMA ANLAŞMASI**

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve Afganistan Kırallığı Hükümeti (bundan böyle Âkîd Taraflar denecek) kendi ülkeleri arasında hava ulaştırmalarına dair bir Anlaşma akdine karar vererek, bu maksatla usulü dairesinde yetkilendirilmiş temsilciler tâyin etmişler ve bunlar aşağıdaki hükümler üzerinde mutabık kalmışlardır.

Madde — 1.

Bu Anlaşmada zikrolunan terimlerin ifade ettikleri mânalar şunlardır .

- a) «Hava servisleri», «Milletlerarası hava servisleri», «Hava yolu işletmesi» ve «Teknik iniş» terimleri hakkında 7 Aralık 1944 te Şikago'da imzalanan Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşmasının 96 ncı maddesi tatbik edilir. (bundan böyle Şikago Anlaşması denilecek.)
- b) «Ülke», bir devletin hâkimiyeti altında bulunan arazi ile ona bitişik karasulardır.
- c) «Yetkili havacılık makamı», Türkiye'de Münakalât Vekâleti, ve Afganistan'da Afgan Havacılık Makamı Başkanı veya bu vazifeyi yapmağa yetkilendirildiği beyan olunacak şahıs veya dairelerdir.
- d) «Tâyin edilmiş hava yolu işletmesi», Âkîd Taraflardan birinin diğerine bu Anlaşmanın 3 ncü maddesi gereğince ve yazılı olarak bildirdiği müessesedir.

Madde — 2.

Âkîd Taraflardan her biri, diğerine, tâyin edilmiş hava yolu işletmesinin Ek'te zikredilen hatlarda milletlerarası hava servisleri kurması ve işletmesi (bundan böyle «tasrih edilen hatlar» ve «mutabık kalınan hava servisleri» denecektir) için bu Anlaşmada bahsi geçen hakları tanıyacaktır.

Madde — 3.

1. Mutabık kalınan hava servislerine, kendisine haklar tanınan Âkîd Tarafın ihtiyarına göre, derhal veya daha ileri bir tarihte başlanabilir; ancak :

a) Kendisine haklar tanınan Âkîd Taraf, tasrih edilen hatlar için bir hava yolu işletmesi tâyin etmedikçe,

b) Hakları tanıyan Âkîd Taraf, ilgili hava yolu işletmesine gereken işletme müsaadesini vermedikçe hava servislerine başlanamaz. İşletme müsaadesi, bu maddenin 2 nci fıkrası ve bu Anlaşmanın 9 ncü maddesi hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, gecikmeksizin verilecektir.

2. Âkîd Taraflardan birinin tâyin edeceği havayolu işletmesinin, milletlerarası hava servislerine tatbik edilen kanun ve nizamnamelere riayet edeceği hususunda diğer Âkîd Tarafın yetkili havacılık makamlarını tatmin etmesi istenebilir.

3. Âkîd Taraflardan birinin verdiği veya muteber kıldığı ve yürürlükte olan uçuşa elverişlilik sertifikaları ile havacı personel lisanslarını Ekte tasrih edilen hatlarda mutabık kalınan hava servislerinin işletilmesi gayesiyle, diğer Âkîd Taraf da normal olarak muteber sayacaktır. Ancak, Âkîd Taraflardan her biri kendi ülkesi üzerinde yapılacak servislerde kendi tebaasına başka bir Devlet tarafından verilen sertifika ve lisansları tanımamak hakkını muhafaza eder.

4. Âkîd Taraflardan birinin milletlerarası hava servislerinde kullanılan uçakların kendi ülkesine giriş ve çıkışı hakkındaki veya anılan uçakların kendi ülkesi sınırları içinde buldukları müddetçe işletilmesi ve seyrüseferi ile ilgili kanun ve nizamları diğer Âkîd Taraf havayolu işletmelerinin uçaklarına da tatbik edilecektir.

5. Âkîd Taraflardan her birinin ülkesinde yolcuların, mürettebatın veya yükün giriş, kalış ve çıkışını (giriş, kalış, çıkış, muhaceret, pasaport, gümrük ve karantina bakımından) tanzim eden

kanun ve nizamnameler, diğer Âkid Tarafın tâyin edilmiş havayolu işletmelerinin uçakları ile nakledilen yolculara, mürettebata ve yüke de, anılan ülkede buldukları sırada, tatbik edilecektir.

Madde — 4.

Âkid Taraflardan her birinin tâyin ettiği havayolu işletmelerine, mutabık kalınan hava servislerini işletirken aşağıdaki haklar tanınacaktır :

- a) Diğer Âkid Tarafın ülkesi üzerinden uçmak,
- b) O ülkede teknik iniş yapmak,
- c) Milletlerarası yolcu, yük ve posta alıp boşaltmak üzere bu Anlaşma Ek'inde tasrih edilen noktalara inmek ve kalkmak.

Madde — 5.

Âkid Taraflar aşağıdaki hususlarda mutabıktırlar :

1. Âkid Tarafların havayolu işletmelerince sağlanan ulaştırma kapasitesi trafik taleplerine intibak ettirilecektir.

2. Âkid Taraflarca tâyin edilen havayolu işletmeleri, müşterek hatlardaki servislerinde, birbirlerinin servislerine hâlel getirmemek üzere karşılıklı menfaatlerini göz önünde bulunduracaklardır.

3. Bu Anlaşma Ek'inde derpiş olunan servislere başlıca gayesi, havayolu işletmesinin aid olduğu memleket ile servisin yapılacağı memleket arasındaki trafik ihtiyaçlarını karşılayacak kapasiteyi sağlamaktır.

4. Bu Anlaşma Ek'inde tasrih edilen noktalarda, üçüncü bir memlekete gidecek ve o memleketten gelecek milletlerarası trafiği almak veya boşaltmak hakkı, her iki Âkid Tarafca teyidedilen muntazam inkişaf umumi prensiplerine göre tatbik edilecek ve kapasite,

- a) Menşe memleket ile servisin yapılacağı memleketler arasındaki trafik ihtiyaçlarına,
- b) Mutabık kalınan hava servislerinin iktisadi işlevi icaplarına,
- c) Mahallî ve muntakavî servisler göz önünde tutularak, servislerin geçtiği bölgelerdeki trafik ihtiyaçlarına uygun olacaktır.

Madde — 6.

1. Her iki Âkid Tarafın yetkili havacılık makamları, işbu Anlaşma ile tesbit edilen esasların memnuniyet verici bir şekilde tatbiki için, bilgi teatisinde bulunacaklardır.

2. Âkid Taraflardan herbiri, tâyin ettiği havayolu işletmesinin;

a) Tarifelerini, bunlarda yapılacak değişiklikleri ve tasrih edilen hatlarda sağladıkları kapasite ile ilgili bilgileri,

b) Mahreç ve mevrit yerini de ihtiva etmek üzere, diğer Âkid Taraf ülkesinden veya bu Taraf ülkesine veya transit olarak taşıdıkları milletlerarası yolcu, yük ve posta ile ilgili istatistikî malûmatı,

Diğer Âkid Tarafın yetkili havacılık makamına zamanında ve tatmin edici bir şekilde vermesini temin etmekle mükelleftir.

Madde — 7.

1. Mutabık kalınan hava servislerine başlanırken ücret tarifeleri, işletme masrafları, mâkul lir kâr haddi, servis hususiyetleri (sürat ve barındırma standartları gibi) dâhil tekmiil ilgili faktörler ve tasrih edilen yolun her hangi bir kısmı için diğer hava yolu işletmelerinin tatbik ettikleri tarifeler de nazarı itibara alınacaktır. İşbu ücret tarifeleri bu madde hükümlerine uygun surette tesbit edilecektir.

2. Tâyin edilen ilgili havayolu işletmeleri, mümkün oldukça ücret tarifeleri üzerinde Milletlerarası Hava Nakliyat Birliğinin tarife tesbit teşkilâtı delâletiyle mutabık kalacaklardır. Buna imkân ol-

madığı zaman, tasrih edilen hatların herbirine ait ücret tarifeleri hakkında tâyin edilen havayolu işletmeleri aralarında mutabık kalacaklardır. Bu suretle mutabık kalınan ücret tarifelerinin tatbiki her iki Âkîd Taraf havacılık makamlarının muvafakına tâbi olacaktır.

3. Tâyin edilen havayolu işletmeleri bu maddenin ikinci fıkrasına göre tesbit edilecek tarifeler üzerinde mutabık kalmadıkları veya Âkîd Taraflardan birinin havacılık makamları kendilerine ibraz edilen tarifeleri tasvibetmedikleri takdirde, Tarafların havacılık makamları münasip tarifeler üzerinde mutabakata varmaya gayret edeceklerdir.

4. Bu maddenin 3 nci fıkrasına göre anlaşmaya imkân olmadığı takdirde, ihtilâf bu Anlaşmanın 12 nci maddesi hükümleri mucibince hal'olunacaktır.

5. Her iki Âkîd Tarafın havacılık makamlarınca tasvip veya bu Anlaşmanın 12 nci maddesi hükümleri mucibince bir hakem heyeti tarafından tesbit edilmedikçe, hiçbir yeni veya tadil edilmiş ücret tarifesi meriyete girmeyecektir. Bu maddenin hükümleri mucibince tarifelerin tesbitine kadar eski tarifeler mer'i kalacaktır.

Madde — 8.

1. Âkîd Taraflardan birinin ülkesine, diğer Âkîd Tarafa tâyin edilen havayolu işletmesi tarafından veya bu işletme nam ve hesabına, getirilip munhasıran bu işletme uçakları tarafından kullanılacak akaryakıt, yağlama yağları ve yedek parçalar; gümrük resimleri, muayene ücretleri veya diğer millî resim ve harçlar alınması bakımlarından millî havayolu işletmelerine veya en ziyade müsaadeye mazhar millet havayolu işletmelerine uygulanan işlemlerden faydalanacaktır.

2. Bu Anlaşma Ek'inde tasrih edilen hatlarla hava servislerini işletmeye mezun kılınan Âkîd Tarafın havayolu işletmelerine ait uçaklarda bulunan akaryakıt, yağlama yağları, yedek parçalar, mûtat teçhizat ve uçak kumanyası, anılan uçaklar tarafından diğer Âkîd Tarafın ülkesi üzerindeki uçuşlar esnasında kullanılsa veya sarf edilse dahi, bu Taraf ülkesine giriş veya bu ülkeden çıkışta gümrük resimleri, muayene ücretleri veya diğer benzer resimlerden muaf tutulacaktır.

Madde — 9.

Âkîd Taraflardan herbiri, diğer Âkîd Tarafa tâyin edilen havayolu işletmesi mülkiyetinin esaslı kısmının ve fiilî mürakabesinin bu sonunu taraf tebaalarının elinde bulunduğuna kanaat getirmediği hallerde veya bu işletme, ülkesi üzerinde faaliyette bulunduğu devletin kanun ve nizamlarına riayet etmediği veya işbu Anlaşmanın kendisine yüklediği vecibeleri yerine getirmediği takdirde bu işletmeye işletme müsadresi vermeyi reddetmek veya verilmiş olan müsadreyi geri almak hakkını muhafaza eder.

Madde — 10.

1. Bu Anlaşmanın tatbiki ile ilgili bütün hususlarda sıkı bir iş birliğini teminen, Âkîd Tarafların havacılık makamları, her hangi birinin isteği üzerine, istişarede bulunacaklardır.

2. Âkîd Taraflardan biri işbu Anlaşma hükümlerinin tadilini arzu ettiği takdirde, Tarafların havacılık makamları arasında teklif olunan tadilât hakkında bir istişare talebe lebilir. İstişare, talebin vukubulduğu tarihten itibaren altmış günlük bir müddet zarfında başlayacaktır.

Bu makamlar işbu Anlaşma Ek'inin tadilî üzeinde mutabık kaldıkları zaman, mezkûr tadilât diplomatik kanaldan nota teatisi suretiyle teyido'unduktan sonra meriyete girecektir.

3. Hava nakliyatı hakkında her iki Âkîd Tarafa çok taraflı bir anlaşmaya iltihak edilip meriyete konulduğu takdirde, bu Anlaşma çok taraflı anlaşma hükümlerine uymak üzere tadil edilecektir.

Madde — 11.

Âkid Taraflardan biri bu Anlaşmaya son vermek hususundaki niyetinden her hangi bir tarihte diğer Âkid Tarafı haberdar edebilir. Bu ihbarnamenin bir sureti aynı zamanda Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtına gönderilir. Âkid Taraflar anlaşarak ihbarnameyi mezkûr müddet sona ermeden geriye almadıkları takdirde, bu Anlaşma, mevzuubahis ihbarnamenin diğer Âkid Tarafca alındığı tarihten bir sene sonra sona erecektir. Diğer Âkid Taraf ihbarnameyi aldığı teyid etmezse bu ihbarnamenin, Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtının kendisine gönderilen sureti aldığı tarihten on dört gün sonra alınmış olduğu kabul edilecektir.

Madde — 12.

1. İşbu Anlaşmanın tatbik ve tefsiri hususunda Âkid Taraflar arasında her hangi bir ihtilâf zuhur ettiği takdirde, Âkid Taraflar evvelâ bu ihtilâfı aralarında müzakere yolu ile halletmeye gayret edeceklerdir.

2. Âkid Taraflar müzakere suretiyle anlaşamadıkları takdirde, bu anlaşmazlık Tarafların tâyin edecekleri birer hakem ve bu hakemlerin Âkid Tarafların vatandaşı olmamak şartıyla seçecekleri bir üçüncü hakemden müteşekkil üç kişilik bir hakem heyetinin tetkikine arz edilecektir.

Âkid Taraflardan her biri, Taraflardan birinin diğerine bir anlaşmazlığın tahkimini talebeden diplomatik bir notayı tevdiinden itibaren altmış gün içinde bir hakem tâyin edecek ve üçüncü hakem de bu iki hakemin tâyinini takibeden otuz günlük bir zaman içinde tâyin edilecektir. Âkid Taraflardan her hangi biri altmış günlük müddet zarfında bir hakem tâyin etmediği veya üçüncü hakem tasrih edilen otuz günlük müddet zarfında tâyin edilmediği takdirde Âkid Taraflardan her hangi biri bir hakemin veya vaziyetin icabettirdiği şekilde birkaç hakemin tâyinini Milletlerarası Sivil Havacılık Teşkilâtı Konsey Başkanından talebedebilir.

3. Âkid Taraflar bu maddenin 2 nci fıkrasına göre verilecek her hangi bir kararı kabul etmeyi ve hakem heyeti masraflarını mütesaviyen paylaşmayı taahhüdederler.

4. Âkid Taraflardan biri bu maddenin 3 ncü fıkrası hükümlerine riayet etmediği takdirde diğer Âkid Taraf bu Anlaşmaya göre tanıdığı hakları tahdidetme veya geri alma hakkını muhafaza eder.

Madde — 13.

Bu Anlaşmanın Ek'i, Anlaşmanın ayrılmaz bir cüz'ü olup Anlaşmaya atfedilen her husus, aksi zikredilmedikçe, Ek'i de ihtiva eder.

Madde — 14.

Bu Anlaşma her iki Âkid Tarafca tasdika tâbi olup tasdiknamelerin teatisi tarihinde yürürlüğe girecektir.

Bu Anlaşma aşağıda imzaları bulunan ve Hükümetlerince yetkili kılınan zevat tarafından Ankara'da Türkçe, Farsça ve İngilizce lisanlarında her metin aynı derecede muteber olmak üzere 8 Şubat 1958 tarihinde ikişer nüsha olarak imza edilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti
Hükümeti namına
Zeki Kunalp
Hariciye Vekâleti Kâtibi Umumi
Siyasi İşler Muavini, Eleç

Afganistan Krallığı
Hükümeti namına
Mohamed Gulbahar
Sivil Havacılık Umum
Müdürü

E k

1. — Tâyin edilen Türkiye Havayolu İşletmesi tarafından her iki istikamette işletilecek servis : Türkiye, Lübnan, Irak ve İran'daki ara noktalar üzerinden Kandahar ve/ veya Kâbil ve daha öteye.

2. — Tâyin edilen Afganistan Havayolu İşletmesi tarafından her iki istikamette işletilecek servis:

Kandahar ve/ veya Kâbil, İran, Irak ve Lübnan'daki ara noktalar üzerinden Ankara ve/ veya İstanbul ve daha öteye.

3. — Tâyin edilen havayolu işletmesinin ihtiyarına göre tasrih edilen hatlardaki noktalar bazı veya bütün seferlerde programdan çıkarılabilir.

<i>Riyaseti Cumhura yazılan tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	24 . XII . 1959 ve 1/331
<i>Bu kanunun ilânının Başvekâlete bildirildiğine dair Riyaseti Cumhurdan gelen tezkerenin tarih ve numarası</i>	:	28 . XII . 1959 ve 4/479
<i>Bu kanunun müzakerelerini gösteren zabıtların cilt ve sayfa numaraları</i>	:	Cilt Sayfa 7 177 10 358,382,440,443,446,449,467:471

[İnikat: 15,18 — 6 sıra sayılı matbus 15 nci İnikat Zabıt Ceridesine bağlıdır.]

Bu kanunu müzakere eden encümenler: Hariciye ve Münakalât.